

บทที่ ๑

บทนำ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ที่มีต่อกิจกรรมนิสิต โดยมุ่งศึกษาทัศนคติของนิสิตก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และทัศนคติภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว เพื่อเปรียบเทียบว่า ประสพการณ์ที่นิสิตแต่ละคนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตหรือไม่

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุดมคติสำคัญของมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ผลิตบัณฑิตผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้จักเจนในวิชาการสาขาของตน ประกอบด้วยความเป็นปัจเจกชน มีความเป็นตัวของตัวเอง มีวิจาร์ณญาณ และสามารถวินิจฉัยปัญหาได้ถูกต้อง¹ ความรับผิดชอบสำคัญของมหาวิทยาลัยจึงได้แก่ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย เพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลควบคู่กัน ทั้งทางค่านิยมปัญหา ทักษะ ทัศนคติ และ ค่านิยม²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยึดมั่นในปณิธานที่จะจัดสภาพสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และกิจกรรมนิสิตทุกด้าน เพื่อพัฒนาการอันสมบูรณ์ของนิสิต ทั้งในค่านิยมปัญหา พลานามัย จิตใจ และสังคม บรรยากาศแห่งความเป็นมหาวิทยาลัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความเจริญงอกงามในทางวิชาการ และความเจริญงอกงามในกิจกรรมนอกหลักสูตร

¹ระวี ภาวิไล, "ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตการเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย," จามจุรี ฉบับรวมทัศนคติ (พระนคร : หน่วยเผยแพร่ทัศนคติ กลุ่มก้าวหน้าจุฬาฯ ๗, 2516), หน้า 2.

²Edward D. Eddy, Jr., The College Influence on Student Charactor (Washington, D.C. : American Council on Education, 1959), p. 14.

กิจกรรมนิสิตจัด เป็นประสบการณ์ที่สำคัญในมหาวิทยาลัย เพราะเป็นประสบการณ์ที่ นิสิตได้รับโดยตรง มหาวิทยาลัยตระหนักในคุณค่าของการจัดองค์การและกิจกรรมนิสิตว่า เป็นการให้การศึกษาทางอ้อม และสร้างสรรค์ประสบการณ์อันกว้างขวาง ซึ่งมีความสำคัญไม่ น้อยกว่าความรู้ทางวิชาการ นิสิตจึงได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัคร ใจ มีโอกาสปลูกฝังคุณธรรมและพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ได้ ทั้งนี้ โดยหวังว่านิสิตที่จบ จากมหาวิทยาลัยนี้จะ เป็นนิสิตอย่าง เต็มภาคภูมิ มหาวิทยาลัยมีนโยบายค้ำองค์การและกิจ- กรรมนิสิต ดังนี้

1. ให้จัดกิจกรรมนิสิตเพื่อ เป็นการส่งเสริมพัฒนาของมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ขัดแย้งต่องานวิชาการ วินัย และกฎหมายบ้านเมือง
2. ให้นิสิตทุกคนเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนิสิต ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของ ชมรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความสมัครใจ
3. การบริหารกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย มุ่งส่งเสริมสามัคคีธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม และร่วมมือกันประกอบการอันเกิดประโยชน์ต่อ ส่วนรวม โดยมีมาตรการในการควบคุมกันเอง ตรวจสอบ และประเมินผลเป็นประจำ
4. สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้นิสิตมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ
5. ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักประหัต ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
6. สนับสนุนให้คณาจารย์เข้าร่วมในกลุ่มกิจกรรม โดยรับเป็นที่ปรึกษา และ สมาชิกสมทบ³

ในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิต กิจกรรมนิสิตแบ่ง เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่กิจกรรม ส่วนรวมของทั้งมหาวิทยาลัย สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ส.จ.ม.) ทำหน้าที่เป็น

³จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการ แผนกประชาสัมพันธ์, พระเกียรติ: คำแนะนำการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2516 (พระนคร, 2516), หน้า 70, 71.

องค์การบริหารงานของนิสิต ดำเนินงานโดยคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยนายกสโมสร อุปนายก เลขานุการ เภรียุติก และผู้แทนนิสิตจากคณะต่าง ๆ ทำหน้าที่วางแผนงาน ทิศทางและดำเนินงานทั่ว ๆ ไปอันเป็นงานส่วนรวมของสโมสร ภายใต้ความควบคุมและคำแนะนำของรองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนิสิต และผู้ทำหน้าที่ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนิสิต นอกจากนี้ คือกิจกรรมของนิสิตในคณะต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้นตามความเหมาะสมและตามความต้องการของนิสิตในแต่ละคณะโดยเฉพาะ โดยมีความสอดคล้องหรือมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมของสโมสรนิสิต และมีอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต หรืออาจารย์ฝ่ายปกครองของคณะให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ กิจกรรมในคณะดำเนินงานโดยผู้แทนนิสิต ฯ รองผู้แทน ฯ เลขานุการ เภรียุติก และหัวหน้าชั้นต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนิสิต ซึ่งบอกไว้ในระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีดังนี้

1. ส่งเสริมความสามัคคีและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนิสิต
2. ฝึกฝนให้นิสิตรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ซึ่งไม่ขัดกับการศึกษา

ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

3. ฝึกฝนให้นิสิตรู้จักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และในการปกครองตนเอง⁴

กิจกรรมที่สโมสรนิสิตจัดขึ้นในแต่ละปี ได้แก่ การต้อนรับน้องใหม่ การแข่งขันกรีฑาน้องใหม่ การแข่งขันกีฬาากลางแจ้ง การแข่งขันฟุตบอลประเพณี การแข่งขันรักบี้ประเพณี ตลอดจนกิจกรรมในวันทรงคนตรี วันปิยมหาราช และวันลอยกระทง ส่วนกิจกรรมที่แต่ละคณะจัดขึ้นเอง อาจมีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันบ้าง เช่น การประชุมเชียร์ และการซ้อมเพลงเชียร์ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ในคณะ งานวันเกิดคณะ เป็นต้น

กิจกรรมที่มีบทบาทอย่างมากสำหรับนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คือกิจกรรมที่เกี่ยวกับระบบการเชียร์กีฬาและการซ้อมเชียร์ กิจกรรมเหล่านี้เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในคำขวัญทั้งห้าของ

⁴จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช 2510 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2516 (พระนคร, 2516), หน้า 2.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบบการปกครองนิสิต และความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้อง

"คำขวัญทั้งห้า" คือ อารุโส ระเบียบ ประเพณี สามัคคี และ น้ำใจ เปรียบเสมือนข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติสำหรับสังคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย "อารุโส" คือหลักการในสังคมซึ่งบุคคลให้ความเคารพนับถือต่อกัน โดยกำหนดความแตกต่างของวัยวุฒิ คุณวุฒิ และ ชาติวุฒิ ในสถาบันการศึกษา การเข้าเป็นสมาชิกก่อนหลัง ก็ถือเป็นกำหนดของการแก้อ่อนในวัยวุฒิและคุณวุฒิ "น้ำใจ" คือการที่บุคคลตั้งใจและดำเนินการโดยสละความสะอาก-สบาย หรือประโยชน์ส่วนตนเพื่อประกอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะส่วนใหญ่ "สามัคคี" คือความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน "ระเบียบ" คือแนวปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยในสังคม หรือหมู่คณะซึ่งมีสมาชิกอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก "ประเพณี" คือแนวปฏิบัติอันกำหนดไว้ และถ่ายทอดสืบกันมา⁵

ศักดิ์ศรี แยมั่นคทา⁶ ให้ความเห็นว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีระบบอารุโส เพราะมีนิสิตใหม่หรือน้องใหม่เข้ามาศึกษาทุกปี นิสิตใหม่เหล่านี้มาจากที่ต่าง ๆ กัน รากฐานความเป็นอยู่และการฝึกหัดอบรมนิสัยก็ต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องมีผู้คอยแนะนำคอยชี้แจงให้ทราบในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นเรื่องของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ เพื่อให้ นิสิตใหม่เหล่านั้น คิดถูก เข้าใจถูก และทำถูก ผู้ที่คอยแนะนำชี้แจงคือผู้ที่มีอารุโส หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ที่อยู่มาก่อน ได้แก่นิสิตที่ผ่านพ้นความเป็นนิสิตปีหนึ่งไปแล้วนั่นเอง เพราะฉะนั้น ผู้ที่มีอารุโสจึง เป็นผู้มีหน้าที่แนะนำและเอาใจใส่ดูแลผู้มาใหม่ โดยคำนึงถึงผล คือความดำรงอยู่ร่วมกันด้วยดีในมหาวิทยาลัยเป็นที่ตั้ง

⁵ ระเบียบ ภาวิไล, "คำขวัญของจุฬา ฯ," จามจุรีฉบับรวมทัศนคติ (พระนคร: หน่วยเผยแพร่ทัศนคติกลุ่มก้าวหน้า จุฬา ฯ, 2516), หน้า 1.

⁶ ศักดิ์ศรี แยมั่นคทา, "Seniority," หนังสือสืบสามตุลาคม 2506 (พระนคร : กรุงไทยการพิมพ์, 2506), หน้า 139.

คร. มยุร วิเศษกุล⁷ ให้ความเห็นว่า ระบบอาวุโสมีผลดีทั้งด้านอารมณ์ของผู้เป็นสมาชิก เพราะได้เป็นที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่า ระบบอาวุโสของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย เพราะคนไทยส่วนใหญ่ยังคงเคารพในระบบอาวุโส และระบบอาวุโสในจุฬาฯ 7 มิได้เป็นอุปสรรคขัดขวางการเป็นผู้นำของนิสิตหรือสอนนิสิตให้เป็นผู้ตามแต่อย่างใด⁸

ในด้านการปกครองนิสิต มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นิสิตปกครองตนเอง ส่งเสริมให้นิสิตมีวุฒิภาวะและเกิดระเบียบวินัยในตนเอง เรียนรู้วิธีทำงานร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เคารพต่อศักดิ์และสิทธิ์อันเสมอภาคกันทั่วหน้าในมหาวิทยาลัย⁹ แต่โดยหลักการที่นิสิตทุกคนดำเนินอยู่นั้น นิสิตถือหลักอาวุโส คือนิสิตชั้นสูงดูแลนิสิตชั้นรอง ๆ ลงมา¹⁰ คอยให้คำแนะนำทั้งในเรื่องส่วนตัวและด้านการเรียน ตลอดจนดูแลความประพฤติ ดังนั้น นิสิตชั้นปีหนึ่ง เมื่อเข้ามาับการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้รับการอบรมให้ทราบถึงกฎและระเบียบต่าง ๆ ของจุฬาฯ 7 และของคณะต่าง ๆ อย่างละเอียด การวางตัวและการปฏิบัติตัวก็ได้รับการเอาใจใส่โดยใกล้ชิดจากนิสิตรุ่นพี่ ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่และนิสิตรุ่นน้องจึงเป็นไปในลักษณะการปกครองกันเอง

⁷มยุร วิเศษกุล, "ขอบเขตของระบบอาวุโส," วิจารณ์ญาณฉบับ Seniority (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2514), หน้า 66.

⁸ประเสริฐ โยธีพิทักษ์, "ระบบระเบียบวิธีในจุฬาฯ 7," วิทยาวินิจฉัยฉบับก้าวร้าว (พระนคร : กราฟิการ์ต, 2516), หน้า 21.

⁹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการ แผนกประชาสัมพันธ์, เรื่องเดิม, หน้า 70.

¹⁰จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ลักษณะต่าง ๆ ของการปกครองตนเองของนิสิตที่มหาวิทยาลัยควรแก้ไข," เอกสารการสัมมนาอาจารย์จุฬาฯ เรื่องการส่งเสริมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย (พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2509), หน้า 56.

การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง โดยเฉพาะในค่านที่เกี่ยวกับระบบเชียร์กีฬา และการซ้อมเชียร์ นั้น นิสิตอยู่ในความดูแลของประธานเชียร์ และหน่วยเชียร์อื่น ๆ บุคคลเหล่านี้ได้ใกล้ชิดกับนิสิตปีที่หนึ่งอยู่ตลอดเวลาและเป็นเวลานาน¹¹ ทั้งนี้เพราะนิสิตจะต้องเข้าประชุมเชียร์และร้องเพลงเชียร์ตามกำหนดเวลาที่ประธานเชียร์แต่ละคณะกำหนดขึ้น ในการประชุมเชียร์ นิสิตชั้นปีที่หนึ่งจะได้รับการฝึกสอนให้ร้องเพลงเชียร์ของคณะ และของมหาวิทยาลัย ได้รับการอบรมในเรื่องความประพฤติ การวางตัว การแต่งกาย ตลอดจนได้รับทราบมาตรฐานการปกครองที่นิสิตตั้งขึ้นเพื่อปกครองกันเอง มาตรฐานการปกครองที่นิสิตตั้งขึ้นนี้ ถ้านิสิตไม่ปฏิบัติตาม ก็จะมีการลงโทษ เช่นนิสิตที่ไม่เข้าประชุมเชียร์หรือมาเข้าประชุมสาย ประธานเชียร์อาจสั่งให้ วิกพื้น หรือวิ่งรอบตึก เป็นต้น นอกจากการซ้อมร้องเพลงเชียร์ดังกล่าวแล้ว เมื่อมีการแข่งขันกีฬากลางแจ้ง และการแข่งขันฟุตบอลประเพณี นิสิตชั้นปีที่หนึ่งก็ต้องร่วมชม เก็บพาเหรด และแปรขบวนด้วย

กิจกรรมต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้นว่า การต้อนรับน้องใหม่ การแข่งขันฟุตบอลประเพณี ฯลฯ ตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอาวุโสในจุฬาฯ นิสิตชั้นปีที่หนึ่งอาจเคยได้รับรู้เรื่องเหล่านี้มาก่อนแล้วจากคำบอกเล่า หรือจากสื่อมวลชน เช่นบทความในหนังสือวารสาร ข่าวจากหนังสือพิมพ์ หรือวิทยุโทรทัศน์ ดังนั้นเมื่อนิสิตเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว ประสบการณ์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรม จึงเป็นประสบการณ์ที่นิสิตได้รับโดยตรง ซึ่งมีผลต่อทัศนคติของนิสิต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตที่มีต่อกิจกรรม

ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อนิสิตชั้นปีที่หนึ่งเข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนกลุ่มสังคมใหม่ที่นิสิตเข้ามาเป็นสมาชิก นิสิตจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียน การคบเพื่อน และการร่วมกิจกรรม ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์

¹¹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

ใหม่นี้มีผลให้นิสิตต้อง เปลี่ยนทัศนคติและบุคลิกภาพเกมของตนเอง นิวคอมบ¹² (Newcomb) พบว่า ในมหาวิทยาลัย คณะที่นิสิตศึกษาอยู่และกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติของนิสิต นิสิตใหม่จะ เปรียบเทียบทัศนคติและความเชื่อของตนกับกลุ่ม เพื่อนและนิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นสูงกว่า ถ้าตนเองมีทัศนคติที่แตกต่างจากกลุ่ม ก็จะ เปลี่ยนทัศนคติโดยการยอมรับทัศนคติของกลุ่ม และ ยอมรับปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่ม (norm) โดยมีความรู้สึก ว่า บรรทัดฐานที่กลุ่มตั้งขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้อง บรรทัดฐานของกลุ่ม (norm) เป็นความคิดที่กลุ่มบุคคลในสังคมนั้น เห็นพ้อง ตกลงกันว่า พฤติกรรมใดเป็นการแสดงออกที่ถูกต้อง พฤติกรรมใดเป็นการแสดงออกที่ไม่ถูก ต่อง บุคคลจะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากสังคมหรือกลุ่มที่ตน เป็นสมาชิก บรรทัดฐานของกลุ่มมีผล ต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้มีบทบาทตามกลุ่ม ซึ่งบุคคลจะปฏิบัติตามเพราะต้องการให้ กลุ่มยอมรับตน¹³ ดังนั้น ประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา ประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มเพื่อน และนิสิตรุ่นอาวุโส และประสบการณ์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย จึงมีผลต่อ ทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และการพัฒนาวิถีชีวิตของนิสิตแต่ละคน โกลด์เซน¹⁴ (Goldsen) พบว่า สิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีผลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติในด้านการศึกษา การเลือก อาชีพ การดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์หน้าที่ของชายและหญิง การเมือง เศรษฐกิจ และความ เชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับศาสนา ลีห์มาน¹⁵ (Lehmann) พบว่า ระยะเวลา 4 ปี ในมหา- วิทยาลัยทำให้นิสิตทั้งชายและหญิงยอมรับทั้งความคิดเห็นใหม่ ๆ มากขึ้น และมีความถือรั้นน้อย

¹² Theodore M. Newcomb, and Everett K. Wilson, College Peer Groups (Chicago : Aldine Publishing Co., 1968), p. 12.

¹³ Arthur R. Cohen, Attitude Change and Social Influence (New York: Basic Books, Inc., 1964), pp. 38, 39.

¹⁴ Ross K. Goldsen, et.al., What College Students Thinking (Princeton: D Van Nostrand Co., Inc., 1960), p. 140.

¹⁵ I.J. Lehmann, "Changes in Critical Thinking, Attitudes, and Values from Freshman to Senior Years," Journal of Educational Psychology, 5 (1963), pp. 305-15.

ลง นิวคอมบ¹⁶ (Newcomb) ทำการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตหญิงที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีแต่ค่อนข้าง
 หัวเก่าที่วิทยาลัยเบนนิงตัน (Bennington) เขาพบว่า เมื่อนิสิตเหล่านี้มารับการศึกษาใน
 วิทยาลัยซึ่งให้อิสระแก่นิสิตอย่างเต็มที่ นิสิตเหล่านี้จะละทิ้งทัศนคติและบุคลิกเดิมของตน โดย
 ขอบความเป็นอิสระมากขึ้นไม่เก็บตัวหรือเคร่งครัดในระเบียบเหมือนเช่นเดิม เชปเลอร์¹⁷
 (Shepler) ทำการศึกษาการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยน
 บุคลิกภาพของนิสิตใหม่ โดยให้นิสิตทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ (Omnibus Personality
 Inventory) 2 ครั้ง ครั้งแรกในวันปฐมนิเทศ ครั้งที่สองเมื่อสิ้นสุดการศึกษาในเทอม
 แรก นอกจากนี้ยังให้นิสิตทำแบบทดสอบเกี่ยวกับอัตชีวประวัติ (Biographical Data
 Questionnaire) และให้ทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการรับรู้ตนเอง (Self-Perceived
 Change) 2 ครั้ง คือในวันปฐมนิเทศ และในวันสิ้นสุดการศึกษาในเทอมแรกเช่นกัน จาก
 การศึกษา เชปเลอร์ พบว่านิสิตใหม่จะเปลี่ยนทัศนคติและเปลี่ยนบุคลิกภาพ และประสบการณ์
 จากการร่วมกิจกรรมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าประสบการณ์ด้านการเรียน ควลิช และ
 เบิร์ตส์¹⁸ (Kalish and Bertes) สำรวจทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมของมหา-
 วิทยาลัย ที่มหาวิทยาลัยฮาวาย เพื่อค้นหาทัศนคติของนิสิตต่อกิจกรรม และตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
 กับการเป็นผู้นำและการให้ความร่วมมือในกิจกรรม พบว่าการมีความสนใจในกิจกรรม หรือ

¹⁶T.M. Newcomb, Persistence and Change : Bennington College and Students after 25 Years (New York : John Wiley and Sons, Inc., 1967), p. 24.

¹⁷Monte Purvis Shepler, "Changes in Attitudes and Values and Selected Factors in the College Environment Related to Change among Freshman Students," Dissertation Abstracts Internation : The Humanities and Social Sciences, V.XXXI (January, 1971), 3303.

¹⁸R.A. Kalish, and O.J. Bertes, "A Survey of Student Attitudes Toward Campus Activities at the University of Hawaii," The Personel and Guidance Journal, 39(1960), 292-9.

การเคยมีประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการให้ความร่วมมือกับกิจกรรม การเป็นผู้นำ และการมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรม

อุทิศ ชัมพานนท์¹⁹ ทำการสำรวจทัศนคติของนิสิตใหม่ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อกิจกรรมนิสิต โดยการใช้แบบทดสอบ พบว่านิสิตส่วนมากยังไม่เข้าใจในคำขวัญทั้งห้าข้อ และไม่ปฏิบัติตามคำขวัญทั้งห้าอย่างเหมาะสม และมีความเห็นว่า ไม่ควรจะเลิกการเชียร์และการประชุมเชียร์ แต่ไม่ควรมีการลงโทษกันเอง

อัจฉรา วิวัฒนานนท์²⁰ ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการปกครองนิสิตและกิจกรรมนิสิต โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ จำนวน 100 คน และนิสิต จำนวน 700 คน ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์โดยส่วนรวม นิสิตโดยส่วนรวมและเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มต่างๆ ของอาจารย์และนิสิต ปรากฏว่าอาจารย์และนิสิตมีความคิดขัดแย้งกันในเรื่องการปกครองนิสิต โดยอาจารย์มีความคิดว่าการปกครองนิสิตที่เป็นอยู่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ในด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการเชียร์ นิสิตหลายคนไม่เห็นด้วยว่า ประธานเชียร์เป็นตำแหน่งที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย และไม่เห็นด้วยว่า การให้แผนกเชียร์เป็นผู้อนุมัติใหม่ได้ช่วยให้น้องใหม่มีความเคารพรุ่นพี่ด้วยใจจริง นอกจากนี้นิสิตคณะต่างๆ โดยส่วนมากไม่เห็นด้วยว่านิสิตได้ยึดหลักคำขวัญทั้งห้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสมก็แล้ว

แม้ว่าอิทธิพลของการศึกษาและประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยจะมีผลต่อบุคลิกภาพและการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของนิสิตดังที่กล่าวมาแล้ว แต่นิสิตแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน

¹⁹อุทิศ ชัมพานนท์, "การสำรวจทัศนคติของนิสิตใหม่ (หลักสูตร 4 ปี) ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อกิจกรรมนิสิต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509).

²⁰อัจฉรา วิวัฒนานนท์, "การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการปกครองนิสิตและกิจกรรมนิสิต" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510).

ดังนั้น ประสมการณ์ที่สัมผัสได้รับในมหาวิทยาลัยจึงมีผลต่อนิสิตแตกต่างกันด้วย²¹

ทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ

ทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้จากการเรียนรู้และได้รับประสมการณ์²² ทัศนคติคือความสัมพันธ์ที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่น ต่อสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ และความคิดเห็นต่าง ๆ บุคคลสามารถมีทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ได้มากมาย เนื่องจากการเรียนรู้และได้รับประสมการณ์ในเรื่องนั้น ๆ มีผู้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ต่าง ๆ กันเช่น ออลด์พอร์ต²³ (Allport) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นสภาพความพร้อมของจิตใจและประสาท ซึ่งเกิดจากการได้รับประสมการณ์อันมีผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อสรรพสิ่งและสภาพการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

เครช และ ครัทฟิลด์²⁴ (Krech and Cruthfield) ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือการรวมตัวอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างแรงจูงใจ อารมณ์ การรับรู้ และความคิด ความเข้าใจของบุคคลแต่ละคน

เมอร์ฟี, เมอร์ฟี, และนิวคอมบ²⁵ (Murphy, Murphy, and Newcomb) ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือลักษณะของความชอบหรือไม่ชอบ ฟังใจหรือไม่ฟังใจ ที่บุคคลแสดงออกต่อ

²¹ Philip E. Jacob, Changing Values in College (New York: Harper and Row, Publishers, 1957), p. 117.

²² Muzafer Sherif, and Carolyne W. Sherif, Social Psychology (New York: Harper and Row, Publishers, 1969), p. 334.

²³ C. Murchison, Handbook of Social Psychology (Worcester: Clark University Press, 1935), pp. 798-844.

²⁴ D. Krech, and R. Cruthfield, Theory and Problems of Social Psychology (New York: McGraw-Hill, Book Co., 1948), p. 223.

²⁵ G. Murphy, L. Murphy, and T. Newcomb, Experimental Social Psychology (New York: Harper and Row, Publishers, 1937), p. 889.

สิ่งต่าง ๆ

โรเซนเบิร์ก²⁶ (Rosenberg) ให้ความหมายว่า ทักษะคือการตอบสนองทาง
ด้านความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสรรพสิ่ง ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เกี่ยวข้องกับความคิด ความเข้าใจของ
บุคคลนั้นด้วย

ลัมเบิร์ต และลัมเบิร์ต²⁷ (Lumbert and Lumbert) ให้ความหมายว่า ทักษะคือ
คือลักษณะคงที่ของความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงออกต่อบุคคล กลุ่มสังคม และ
เหตุการณ์ต่าง ๆ

แม้จะมีผู้ให้คำจำกัดความของทักษะที่แตกต่างกันไป แต่ก็มีแนวความคิดสอ
คล้องกันว่า ทักษะประกอบด้วยการประกอบ 3 ด้าน คือองค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ
(Cognitive Component) คือความคิดว่า อะไรถูก อะไรผิด องค์ประกอบด้านความ
รู้สึก (Affective Component) คือความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ ฟังใจหรือไม่ฟังใจ และ
องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติ
หรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้าน
หนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทักษะของบุคคลนั้นก็จะเปลี่ยนไปด้วย

ในการเปลี่ยนทักษะ ทักษะนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
ต่าง ๆ ได้แก่การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่นหรือโดยผ่านจากสื่อมวลชน หรือโดยการได้
รับประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ และ

²⁶ M.J. Rosenberg, "Cognitive Structure and Attitudinal Affect," Journal of Abnormal and Social Psychology, 53(1956),367.

²⁷ William W. Lumbert, and Wallace E. Lumbert, Social Psychology (New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1965), p. 50.

มีผลทำให้องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย²⁸ ข้อมูลที่บุคคล
 ใ้รับจะมีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง
 คีขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถแสดงค่านิยมของตนเองให้ผู้อื่นทราบได้
 และไม่ขัดกับปณิธานที่ตนเองตั้งไว้²⁹ อเบลสัน และโรเซนเบิร์ก³⁰ (Abelson and
 Rosenberg) ได้ตั้งทฤษฎีความสอดคล้องระหว่างความรู้สึกและความคิดความเข้าใจขึ้น
 (Affective-Cognitive Consistency) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความรู้สึกที่ดี
 หรือไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลจะมีความคิดความเข้าใจในสิ่งนั้นในลักษณะที่สอดคล้องกัน
 ดังนั้น ถ้าบุคคลได้รับข้อมูลใหม่ หรือประสบการณ์ใหม่ ซึ่งทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึก
 ของบุคคลเปลี่ยนไป ก็จะมีผลทำให้ความคิดความเข้าใจของคน ๆ นั้นเปลี่ยนไปด้วย เช่น
 นายแดงไม่ชอบนายดำ โดยมีความคิดว่านายดำเป็นคนเห็นแก่ตัว ต่อมานายแดงได้ยื่นเพื่อน
 ฝูงชมนายดำว่าเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และนายดำก็ให้ความช่วยเหลือการงานนายแดงอยู่
 เสมอ นายแดงก็อาจเปลี่ยนทัศนคติมาชอบนายดำและมีความคิดว่านายดำเป็นคนดี เอื้อเฟื้อ
 เผื่อแผ่ เป็นต้น ในการร่วมกิจกรรมของนิสิตชั้นปีที่หนึ่งก็เช่นเดียวกัน นิสิตที่เคยมีความรู้สึก
 และมีความคิดความเข้าใจในค่านิยมที่ต่อระบบเชียร์ ต่อระบบการปกครองนิสิต และต่อคำขวัญ
 หักห้าของมหาวิทยาลัย เมื่อมาร่วมกิจกรรม และได้รับประสบการณ์ที่ทำให้ไม่พึงพอใจ ก็จะ
 เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีและเปลี่ยนความคิดของตนไปในค่านิยมที่ดีได้

เฟสทินเจอร์³¹ (Festinger) ตั้งทฤษฎีซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง
 ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมขึ้น (Affective-Cognitive-Behavioral Consis-

²⁸ Harry C. Triandis, Attitude and Attitude Change (New York : John Wiley and Sons, Inc., 1971), p. 143.

²⁹ Harry C. Triandis, op.cit., pp. 152, 153.

³⁰ R. Abelson, and M.J. Rosenberg, "Symbolic Psychologic: A Model of Attitudinal Cognition," Behavioral Science, 3(1958), 1 - 13.

³¹ L. Festinger, A Theory of Cognitive Dissonance (Stanford Calif. : Standford University Press, 1965), pp. 3 - 5.

tency) โดยให้ชื่อทฤษฎีว่า ทฤษฎีความขัดแย้ง (Dissonance Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึง ความขัดแย้งซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล เฟลทินเจอร์ อธิบายว่าบุคคลเกิด ความขัดแย้งขึ้นได้ เมื่อความคึกความเข้าใจของบุคคลส่วนหนึ่งขัดแย้งกับความคึกความเข้าใจอีกส่วนหนึ่ง (Cognitive Dissonance) เนื่องจากได้รับข้อมูลใหม่หรือพบกับเหตุการณ์ใหม่ เช่น นิสิตมีความคึกว่าระบบอาวุธเป็นสิ่งดี แต่เมื่อเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตกลับถูกบังคับข่มขู่จากนิสิตรุ่นพี่ ความขัดแย้งนี้อาจทำให้นิสิตเปลี่ยนทัศนคติทางด้านความคึก ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนได้ นอกจากนี้ความขัดแย้ง เมื่อถูกบังคับให้ยินยอม (Forced Coppliance) ก็มีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ โคเฮน³² (Cohen) พบว่า การบังคับข่มขู่หรือการลงโทษ มีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติทางองค์ประกอบด้านพฤติกรรม แต่ไม่มีผลต่อองค์ประกอบด้านความคึกความเข้าใจ และความรู้สึกของบุคคล

นิวคอมบ³³ (Newcomb) ได้ตั้งทฤษฎีโดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและอิทธิพลของกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก บุคคลอาจเปลี่ยนทัศนคติไปตามสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มใหม่ ทำให้บุคคลต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่ม ซึ่งอาจขัดแย้งกับทัศนคติเดิมที่บุคคลมีอยู่ ทำให้บุคคลนั้นเกิดภาวะตึงเครียดในการที่จะแสดงออกให้สอดคล้องกันระหว่าง พฤติกรรม และความรู้สึกนึกคึกของตน ภาวะนี้จึงทำให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติไปตามสภาพการณ์นั้น

ฮอฟแลนด์ เจนิส และ เคลลี³⁴ (Hovland, Janis and Kelley) นำทฤษฎีการเรีนรู้เกี่ยวกับการให้การเสริมแรง (Reinforcement) และการลงโทษ (Punish-

³²Arthur R. Cohen, op.cit, p. 88.

³³T.M. Newcomb, The Acquaintance Process (New York:Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1961), p. 123.

³⁴C. Hovland, I. Janis, and H. Kelley, Communication and Persuasion (New Haven : Yale University Press, 1953), pp. 12 - 13.

ment) มาศึกษาในด้านการ เปลี่ยนทัศนคติ และตั้งทฤษฎีการ เสริมแรงขึ้น (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ที่คือสิ่งหนึ่งสิ่งใดเนื่องจากได้รับการเสริมแรง บุคคลจะมีทัศนคติที่คือสิ่งนั้น และในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ไม่คือสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพราะเคยได้รับการลงโทษ บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่คือสิ่งนั้น ดังนั้น การให้รางวัลหรือการเสริมแรง จึงมีผลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติของบุคคล บอสตรอม วแลนดิส และ โรเซนบอม³⁵ (Bostrom, Vlandis, and Rosenbaum) ทำการศึกษา โดยให้นักศึกษาเขียนเรียงความในหัวข้อที่ขัดแย้งกับทัศนคติเดิมของตนเอง แล้วให้คะแนนเกรด A กับเกรด D หลังจากนั้นให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าผู้ที่ได้เกรด A จะเปลี่ยนทัศนคติมาก แสดงว่าการให้การเสริมแรงมีผลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติ คาลวิน³⁶ (Calvin) ได้ทำการทดลองการ เปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาที่วิทยาลัยฮอลลินส์ (Hollins) เขาพบว่า การกล่าวคำชมเชยมีผลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษา

การเสริมแรงที่นิสัยที่หนึ่งจะได้รับจากการร่วมกิจกรรม อาจเกิดจากการได้รับความสนุกสนาน การได้รับการยอมรับ การได้รับการยกย่องชมเชย ตลอดจนการได้แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นเห็น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติของนิสัย

เชอร์ฟ³⁷ (Sherif) ตั้งทฤษฎีการ เปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมขึ้น เชอร์ฟ กล่าวว่าทัศนคติเกิดจากการ เรียนรู้โดยมีความสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม ประกอบกับมีความคิดเกี่ยวกับตนเองรวมอยู่ด้วย การ เปลี่ยนทัศนคติเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความขัดแย้งระหว่างทัศนคติเดิมกับข้อมูลที่ได้รับ ถ้าแหล่งของข้อมูลเป็น

³⁵ R. Bostrom, R. Vlandis, and M. Rosenbaum, "Grades as Reinforcing Contingencies and Attitudinal Change," Journal of Educational Psychology, 52(1961), 112-5.

³⁶ A. Calvin, "Social Reinforcement," Journal of Social Psychology, 56(1962), 15-9.

³⁷ Carolyn W. Sherif, and Muzaffer Sherif, Attitude, Ego Involvement and Change (New York: John Wiley and Sons, Inc., 1967), p. 93.

ตัวแทนของกลุ่มที่บุคคลนั้น เป็นสมาชิกอยู่ ข้อมูลที่ได้รับใหม่นี้จะทำให้บุคคลสงสัยว่าทัศนคติของตนคลาดเคลื่อนไปจากบรรทัดฐานของกลุ่ม จึงทำให้บุคคล เปลี่ยนทัศนคติตามข้อมูลที่ได้รับ เพราะเชื่อว่าถูกต้องเป็นมาตรฐานของกลุ่ม

จากที่กล่าวมาแล้วนี้ เห็นได้ว่าการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้เนื่อง จากประสบการณ์ที่ได้รับ ภัยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่หนึ่งว่า จะมีการเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะครุศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ ต่อกิจกรรมนิสิต

ในการเปลี่ยนทัศนคติเมื่อได้รับข้อมูลนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติที่สำคัญ คือ แหล่งที่มาของข้อมูล (source) ประชาชนเชี่ยวชาญและนิสิตรุ่นพี่ในแต่ละคณะ เป็นแหล่งข้อมูล หรือผู้เสนอข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตใหม่ ฮอฟแลนด์ และไวสส์³⁸ (Hovland and Weiss) ทำการทดลองกับนักศึกษา พบว่าข้อมูลเดียวกัน เสนอโดย แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลต่างกัน อรอนสัน และ โกลเดน³⁹ (Aronson and Golden) ศึกษาพบว่า ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอข้อมูลและลักษณะของผู้เสนอข้อมูลมีอิทธิพลต่อผู้รับข้อมูล เคลแมน⁴⁰ (Kelman) ศึกษาทัศนคติใหม่ พบว่าผู้เสนอข้อมูลที่มีความน่าสนใจ มีอำนาจและมีความน่าเชื่อถือ จะมีอิทธิพลต่อการยอมรับข้อมูล

³⁸C.I. Hovland, and Walter Weiss, "The Influence of Source Credibility on Communication Effectiveness," Public Opinion Quarterly, 15, (1953), 635-50.

³⁹E. Aronson, and B.W. Golden, "The Effects of Relevant and Irrelevant Aspects of Communicator Credibility on Opinion Change," Journal of Personality, 30(1962), 135-46.

⁴⁰H.C. Kelman, and A.H. Eagly, "Attitude Toward The Communicator, Perception of Communication Content and Attitude Change," Journal of Personality and Social Psychology, 1 (1965), 63-78.

ของบุคคล กิจกรรมนิสิตซึ่งจัดขึ้น เป็นต้นว่าการประชุมเชียร์ และการซ้อมร้องเพลงเชียร์ แม้จะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเหมือนกันทุกประการก็ตาม แต่ผู้เสนอข้อมูลคือประธานเชียร์ และนิสิตรุ่นพี่ในแต่ละคณะย่อมมีความแตกต่างกัน ประสบการณ์ที่นิสิตได้รับจึงแตกต่างกัน ดังนั้น ถ้าสมมติฐานข้อที่หนึ่ง เป็นจริง ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่สองว่า จะมีความแตกต่างกันในการเปลี่ยนทัศนคติต่อกิจกรรมนิสิตระหว่างนิสิตชั้นปีที่หนึ่งคณะครุศาสตร์กับนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะรัฐศาสตร์

นอกจากนี้ ยังมีตัวแปรหลายอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล ได้แก่บุคลิกภาพของบุคคลนั้น เพศ อายุ สติปัญญา และประสบการณ์เดิมของบุคคล ฮอฟแลนด์ และ เจนิส⁴¹ (Hovland and Janis) ศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนทัศนคติเมื่อได้รับข้อมูล พบว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเชื่องง่าย ตามคนอื่นง่าย บุคคลที่แยกตัวจากผู้อื่น บุคคลที่ชอบเพื่อน บุคคลที่ชอบใช้อำนาจ จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับข้อมูลและเปลี่ยนทัศนคติได้ง่าย ฮอฟแลนด์ และเจนิส ยังพบอีกว่า เพศหญิงจะยอมรับข้อมูลและเปลี่ยนทัศนคติมากกว่าชาย เพราะวัฒนธรรมไม่เปิดโอกาสให้เพศหญิงแสดงออกได้มากนัก เป็นเหตุให้เพศหญิงส่วนมากยอมรับข้อมูลและเปลี่ยนทัศนคติได้ง่ายกว่าชาย วิบูลย์ ธรรมวิทย์⁴² ศึกษาชีวิตครอบครัวไทย โดยใช้วิธีสังเกตและสัมภาษณ์ และการเข้าไปมีส่วนร่วม ผลการวิจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งพบว่า เด็กหญิงได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างจำกัดชอบเพศขณะที่เด็กชายมีอิสระที่จะทำอะไรตามใจชอบ แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยกำหนดบทบาทของชายและหญิงไว้

⁴¹ Harry C. Triandis, op.cit., p. 128.

⁴² Vibul Thamavit, Aspects and Facets of Thailand, Edited by Witt Sivasriyanon (Bangkok : A Public Relations Department, 1958), p. 19.

แตกต่างกัน นอกจากนี้ เจนิส และ ฟิลด์⁴³ (Janis and Field) เกริกแพทริก, สไตรเกอร์ และ บูเอลล์⁴⁴ (Kirkpatrick, Stryker, and Buell) คิง⁴⁵ (King) ทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างชายและหญิงในด้านการยอมรับข้อมูล พบว่า ฝ่ายหญิงถูกชักชวนให้ยอมรับข้อมูลได้ง่ายกว่าชาย

ในด้านอายุ แคมป์เบลล์⁴⁶ (Campbell) ศึกษาทัศนคติของบุคคลที่มีต่อพรรคการเมือง พบว่าบุคคลที่มีอายุมาก จะมีความคงที่ของทัศนคติมากกว่าผู้ที่อายุน้อย นิวคอมบ์ และ สวีห์ลา⁴⁷ (Newcomb and Svehla), ฟิชเชอร์⁴⁸ (Fisher) ศึกษาการเปลี่ยน

⁴³I.L. Janis, and P.B. Field, "A Behavioral Assessment of Persuasibility : Consistency of Individual differences," Personality and Persuasibility, Edited by C.I. Hovland, and I.L. Janis (New Haven : Yale University Press, 1959), pp. 55-68.

⁴⁴C. Kirkpatrick, S. Stryker, and P. Buell, "An Experimental Study of Attitudes Toward Male Sex Behavior with Reference to Kinsey Findings," American Sociological Review, 17 (1952), 580-7.

⁴⁵B.T. King, "Relationships between Susceptibility to Opinion Change and Child-rearing Practice," Personality and Persuasibility, Edited by I.L. Janis and C.I. Hovland (New Haven, Connecticut : University Press, 1959), pp. 207-21.

⁴⁶A. Campbell, P. Converse, W.E. Miller, and D. Stokes, The American Voter (New York : John Wiley and Sons, Inc., 1960)

⁴⁷T. Newcomb, and G. Svehla, "Intra-Family Relationships in Attitude," Sociometry, 1(1937), 180-205.

⁴⁸S.C. Fisher, "Relationships in Attitudes, Opinion, and Values among Family Members," University of California Publications in Culture and Society, 2(1948), 250 - 74.

ทัศนคติ พบว่าเด็กส่วนมากจะมีทัศนคติเช่นเดียวกับบิดามารดา ต่อเมื่อถึงวัยเข้ารับการ
ศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว ทัศนคติจึงจะแตกต่างไปจากทัศนคติของบิดามารดา

เกทเซลส์ และ แจ็คสัน⁴⁹ (Getzels and Jackson) ทำการวิจัยพบว่า ผู้
มีสติปัญญาสูงจะมีความคิดสร้างสรรค์น้อย ส่วนผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์มาก จะมีสติปัญญาต่ำ
ทั้งนี้เขาพบว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์มากและมีสติปัญญาต่ำ มีความคิดอย่างเป็นอิสระ และ
ไม่เหมือนใคร พร้อมทั้งจะออกนอกกระบวนประเพณี และสนุกกับการเสี่ยง ส่วนผู้ที่มีสติปัญญา
สูงจะมีแนวคิดอยู่ในกรอบประเพณี ไม่กล้าเสี่ยง และทำทุกสิ่งโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
ทั้งทางกายและจิตใจ สติปัญญาจึง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนทัศนคติของ
บุคคล

ไซเดล⁵⁰ (Scidel) ศึกษาความแตกต่างของทัศนคติและความคิดเห็นของ
นักเรียนกลุ่มที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ระหว่างโรงเรียนอยู่ในท้องถิ่นที่ห่าง
ไกลความเจริญ กับโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นที่เจริญแล้ว พบว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์
ที่ต่างกันมีผลต่อทัศนคติและค่านิยมกาย

คาลิช และ เบิร์ตส์⁵¹ (Kalish and Bertes) วิจัยพบว่า การเคยมีประสบ-
การจากการเข้าร่วมกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการให้ความร่วมมือกับกิจกรรม ภาระเป็นผู้นำ
และการมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรม

⁴⁹J.W. Getzels, and P.W. Jackson, "The Highly Intelligent and Highly Creative Adolescent : A Summary of Some Researchs Findings," Studies in Developmental Psychology, Edited by Charles R. Day and William D. Ward (Berkeley, Calif :McCutchan Publishing Cooperation, 1968), pp. 295-307.

⁵⁰Harvy Edward Scidel, Jr., "Attitudes, Goals, Achievements and Educational Needs of Adolescents from Appalachian Communities," Journal of Educational Research, 63 (1970), 424-9.

⁵¹R.A. Kalish, and O.J. Bertes, op.cit., 292-9.

นอกจากนี้ รุ่น (Generation) อาจมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติ รุ่นในที่นี้หมายถึง การที่นิสิตเป็นสมาชิกในครอบครัวรุ่นแรกที่เข้ามาหาวิทยาลัย หรือเป็นรุ่นที่สอง คือสมาชิกในครอบครัวของนิสิตคนนั้น เคยเข้ารับการศึกษามาในมหาวิทยาลัย หรือกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว การได้รับรู้ข้อมูลจากบุคคลในครอบครัวของตนมาก่อนมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติได้

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานข้อที่สามว่า การเปลี่ยนทัศนคติต่อกิจกรรมนิสิตจะแตกต่างกันไปตามเพศ อายุ รุ่น สถิติปัญญา (ผู้วิจัยใช้คะแนนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) สายวิชาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเดิม และประสบการณ์จากการรวมกิจกรรม

การที่บุคคลจะเปลี่ยนทัศนคติไปตามข้อมูลใหม่ หรือประสบการณ์ใหม่ย่อมขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลหรือประสบการณ์นั้นอยู่ในความสนใจหรือสนองความต้องการของบุคคลหรือไม่ ถ้าข้อมูลหรือประสบการณ์นั้น สอนองความต้องการของบุคคล บุคคลก็จะเปลี่ยนทัศนคติและละทิ้งทัศนคติเดิมของตน⁵² ในการรวมกิจกรรมนิสิตแต่ละคนอาจได้รับข้อมูลหรือประสบการณ์ที่สนองความต้องการของตน เช่น ได้รับความสนุกสนาน ได้รับความสำเร็จ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ปรับตัวได้กับสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้อาจทำให้ นิสิตเปลี่ยนทัศนคติเดิมของตน แต่ถ้านิสิตเกิดความขัดแย้งในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ไม่เกิดความสนุกสนาน เสียเวลาในการศึกษาเล่าเรียน หรือถูกข่มขู่จากบุคคลที่บิดเบือนคำขวัญทั้งห้าของมหาวิทยาลัย สิ่งเหล่านี้ก็จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อสุดท้ายว่า ทิศทางของการเปลี่ยนทัศนคติจะเป็นไปในแนวละทิ้งทัศนคติเดิม และเกิดทัศนคติใหม่

⁵² Philip E. Jacob, op.cit., p. 114.

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะครุศาสตร์ และนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อกิจกรรมนิสิตในค่านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับคำขวัญทั้งห้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ อารุโธ ระเบียบ ประเพณี สามัคคี และน้ำใจ
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้อง
 3. การปกครองนิสิตในด้านความประพฤติ การแต่งกาย และระเบียบต่างๆ
 4. ระบบเชียร์กีฬาและการชมเชียร์
- นอกจากนี้ ยังมุ่งศึกษาทิศทางในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะครุศาสตร์ จำนวน 352 คน และนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะรัฐศาสตร์ จำนวน 108 คน รวม 460 คน
 2. กิจกรรมที่ศึกษาครอบคลุมเฉพาะ ความเข้าใจในคำขวัญทั้งห้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้อง การปกครองของนิสิตในด้านความประพฤติ การแต่งกาย และระเบียบต่างๆ รวมทั้งการเชียร์กีฬา และการชมเชียร์
 3. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติตามตัวแปร ดังนี้ คือ เพศ อายุ ลำดับรุ่นที่เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คะแนนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายวิชาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิฐานะของโรงเรียนเดิม และประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรม
- คำจำกัดความ

ทัศนคติ ในที่นี้หมายถึงทัศนคติที่มีต่อระบบเชียร์กีฬา การชมเชียร์ การปกครองนิสิต ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้อง และคำขวัญทั้งห้าของมหาวิทยาลัยได้แก่

อาวุธ ระเบียบ ประเพณี สามัคคี และ น้ำใจ

กิจกรรมนิสิต ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับระบบ เชียร์กีฬาและ การซ่อมเชียร์ ซึ่งจัดในนามของคณะ และจัดในนามของคณะกรรมการสโมสรนิสิต รวมทั้ง การปฏิบัติตามคำขวัญทั้งห้าของมหาวิทยาลัย การปกครองนิสิต และความสัมพันธ์ระหว่าง นิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้อง

นิสิต หมายถึงนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ทั้งชายและหญิงของคณะครุศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2516

อายุ หมายถึง ระดับอายุที่นิสิตเข้าศึกษาในชั้นปีที่หนึ่ง ผู้วิจัยแบ่งระดับอายุ เป็น 3 ระดับ คือ อายุมาก ปานกลาง และ น้อย

มาก คือ ระดับอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

ปานกลางคือ ระดับอายุระหว่าง 18 - 19 ปี

น้อย คือ ระดับอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี

รุ่น หมายถึงลำดับรุ่นที่นิสิตเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้คำว่า "รุ่นที่หนึ่ง" ในกรณีที่นิสิตเป็นบุคคลรุ่นแรกของครอบครัวที่เข้ารับการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และใช้คำว่า "รุ่นที่สอง" ในกรณีที่นิสิตเคยมีสมาชิกในครอบครัวเข้ารับการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาก่อนแล้ว

คะแนน หมายถึงคะแนนที่นิสิตสอบไล่ได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า ผู้วิจัยแบ่ง เป็น 3 ระดับ คือ คะแนน สูง ปานกลาง และ ต่ำ

คะแนนสูง คือ นิสิตที่สอบไล่ได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า ตั้งแต่ 71% ขึ้นไป

คะแนนปานกลาง คือ นิสิตที่สอบไล่ได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า อยู่ระหว่าง

61% - 70%

ส่วนคะแนนต่ำ คือ นิสิตที่สอบไล่ได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า อยู่ระหว่าง

54% - 60%

โรงเรียนเดิม หมายถึง ภูมิลำเนาของโรงเรียนที่นิสิตศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ห้า ผู้วิจัยแบ่ง เป็น โรงเรียนส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

3. ในคํานกจิกรรณนินสิต จะเป็นนํวทํางนในการปรับปรุขแกไข และสงเสริม

กจิกรรณนินสิต

4. เป็นนํวทํางนในการศีกษาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนทัศนคติของนินสิตต่อกจิกรรณ

ต่อไป